

BİZİMLE İLETİŞİME GEÇEBİLİRSİNİZ

Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

19 Mayıs Mahallesi, Sinan Ercan Caddesi,
No:29, 34736 Kadıköy/İstanbul

(0216) 302 59 59

erenkoyruhsinireah.saglik.gov.tr

T.C. Sağlık Bakanlığı

**ERENKÖY RUH VE
SİNİR HASTALIKLARI
EĞİTİM VE ARAŞTIRMA
HASTANESİ**

**BAĞIMLILIKLA
MÜCADELE
UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA
MERKEZİ**

ALKOL VE MADDE KULLANIMI İLE İLİŞKİLİ TEMEL YASAL SÜREÇLER

T.C. Sağlık Bakanlığı

ERENKÖY RUH VE
SİNİR HASTALIKLARI
EĞİTİM VE ARAŞTIRMA
HASTANESİ

BAMLILIKLA
MÜCADELE
UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA
MERKEZİ

Alkol/Madde Kullanımı ve Yasalar

Alkol ve madde kullanım bozukluğunun yaygınlaşmasıyla bireysel ve toplumsal sorunlar giderek artmaktadır. Alkol ve madde etkisi altında olan kişiler riskli davranışlara ve suç işlemeye daha kolay yönelebilmektedir. Bu gibi durumlar gerek yasal gerekse idari yönden alkol ve madde kullanımı ile ilgili önlem ve kanunların oluşturulmasına zemin hazırlamıştır.

Anayasamızın 58. maddesinde;

“Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.”

ifadesi alkol ve madde kullanımı ile ilgili yasal düzenleme yapmanın devletin anayasal görevleri arasında olduğunu göstermektedir.

Bu düzenlemelerin amacı alkol ve madde kullanımından kişileri, yakınlarını ve toplumu korumaya çalışmaktır.

- **Alkol/Madde Kullanımında Cezai Sorumluluk**

Türk Ceza Kanunu'nun 34. maddesine göre alkol ya da madde etkisindeyken kişinin suç işlemesi halinde ceza sorumluluğu TAM'dır.

- **Alkol/Madde Kullanımı ve Aile Düzenine Karşı İşlenen Suçlar**

Alkol/madde kullanımı nedeniyle çocuklarına olan sorumluluklarını yerine getiremeyen, çocukların sağlığını, güvenliğini, gelişimini ihlal eden ebeveynlere Türk Ceza Kanunu'nun 233. maddesi gereği hapis cezası verilebilir.

● Bağımlılık ve Vasi Atanması

Türk Medeni Kanunu'nun 406. maddesi gereği

'Savurganlığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı veya mal varlığını kötü yönetmesi sebebiyle kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan ve bu yüzden devamlı korunmaya ve bakıma muhtaç olan ya da başkalarının güvenliğini tehdit eden her ergin kısıtlanır.'

- Bağımlılığı nedeniyle yukarıdaki madde kapsamına giren durumlarda aileler yakınlarının vesayeti için Sulh Hukuk Mahkemeleri'ne başvurabilirler.
- Vesayetin kaldırılabilmesi için en az bir yıl vesayet nedeninin (bağımlılığın) iyilik halinde olması gerekir.

● Alkol ve Madde Etkisinde Araç Kullanımı

Trafikte araç sürücülüğünü engelleyen önemli nedenlerden biri de kişilerin alkol ve madde kullanımının olmasıdır. Karayolları ve Trafik Kanunu ve ilgili yönetmelikler gereği;

- Alkol ve madde bağımlılığı saptanan kişiler sürücü belgesi alamazlar.
- Sürücüler her zaman alkol kontrolüne tabi tutulabilirler.
- Şüpheli durumlarda sürücülerden solunum havası, tükürük veya diğer biyolojik örnekler üzerinden teknik cihazlarla madde tetkiki istenebilir.
- Teknik cihaz bulunmaması halinde sürücüler kan veya idrar analizleri yapılmak ve tıbbi yönden incelenmek üzere Adli Tıp Kurumu ya da Sağlık Bakanlığı'na bağlı kuruluşlara olay anından itibaren en geç 24 saat içerisinde Cumhuriyet Savcılığı aracılığı ile sevk edilir.
- Alkol ve/veya madde kullanıp kullanmadığına dair kolluk kuvvetlerince teknik cihaz kullanımını kabul etmeyen sürücülere para cezası uygulanır ve sürücü belgeleri 2 yıl süreyle alınır.

Alkollü araç kullanıldığı durumlarda;

- İlk tespitte para cezası uygulanır ve 6 ay süreyle sürücü belgeleri alınır.
- Beş yıl içinde iki kez alkollü araç kullanımının tespiti halinde para cezası uygulanır ve 2 yıl süreyle sürücü belgeleri alınır.
- Beş yıl içinde üç ve daha fazla sayıda alkollü araç kullanımı halinde para cezası uygulanır ve 5 yıl süreyle sürücü belgeleri alınır.
- Türk Ceza Kanunu'na göre, 1.00 promilin üzerinde alkollü tespit edilenlere hapis cezası uygulanır.
- Türk Ceza Kanunu'na göre, 1.00 promilin altında olsa dahi alkol etkisiyle emniyetli şekilde araç kullanamayacak olanlar için de hapis cezası uygulanır.

Madde etkisinde araç kullanıldığı durumlarda;

- Para cezası uygulanır ve 5 yıl kişilerin süreyle sürücü belgeleri alınır. Bu kişiler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanır.

Karayolları Trafik Kanununa göre ;

Hususi araç
kullanımında
alkol kullanımı için
yasal sınır

0,50
promil'dir.

Diğer araç
kullanıcılarında
alkol kullanımı için
yasal sınır

0,21
promil'dir.

● Sürücülerin El Konan Sürücü Belgelerini Geri Alma Süreçleri

- İlk kez alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücüler 6 ay sonra sürücü belgelerini geri alabilirler.
- Beş yıl içinde ikinci kez alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücüler Halk Sağlığı Başkanlığı'na bağlı **Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi**'ne (SÜDGE) tabi tutulurlar.
- Beş yıl içinde üç veya daha fazla kez alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücüler **psikoteknik değerlendirme** ve kapsamlı **psikiyatrik değerlendirme**ye tabi tutulurlar.

İyilik Halindeki Alkol/Madde Bağımlılarının Sürücü Belgelerini Geri Alma Süreçleri;

- Geçmişte alkol ve/veya madde bağımlılığı olan kişiler düzenli takip ve tedavi altında iyilik hallerinin (en az bir yıl) devam ettiğini göstermek koşuluyla sağlık kurulu kararı ile B sınıfı sürücü belgesi alabilirler.
- İyilik halindeki alkol ve/veya madde bağımlılarına B sınıfı sürücü belgeleri geri verilse dahi sağlık kurulunun önerisi gereği takip süresi devam ettirilebilir.

● Denetimli Serbestlik (DS)

Denetimli Serbestlik suç işleyen kişinin toplum içinde denetim ve takibini sağlayan, kişiyi iyileştirmeyi ve topluma kazandırmayı hedefleyen ve bu amaçla kişinin ihtiyaç duyduğu her türlü hizmet, program ve kaynakların sağlandığı alternatif ve modern bir ceza sistemidir.

Türk Ceza Kanunu'nun 191. maddesine göre;

“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır”.

- Ancak bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada beş yıl süreyle kamu davasının ertelenmesine karar verilir.
- Ertelenme süresinde asgari 1 yıl denetimli serbestlik uygulanır. Kişi ihtiyaç halinde tedaviye tabi tutulabilir.
- Bu beş yıl boyunca kişi tedavi ve diğer yükümlülüklerini yerine getirmezse, madde bulundurur veya kullanmaya devam ederse kamu davası açılır. Kamu davası açıldıktan sonra aynı suç tekrar işlendiğinde kamu davasının açılması ertelenmez.
- Ertelenme süresinde kural ihlali yapmazsa hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir.

● Denetimli Serbestlik ve Tedavi Süreci

- Denetimli Serbestlik Müdürlükleri'nde kişiye rehberlik edecek bir vaka sorumlusu görevlendirilir.
- Vaka sorumlusu gerekli bilgilendirme, yol gösterme ve denetimleri yapar ve üçer aylık sürelerle hakime rapor verir.
- Tedavi ihtiyacı nedeniyle Sağlık Kuruluşlarına/AMATEM'lere yönlendirilen kişilerin sevk tarihinden itibaren 5 iş günü içerisinde bu kurumlara başvurmaları gerekmektedir.
- Kişiler sevk edildikleri kurum tarafından belirlenen tedavi programına uymakla yükümlüdürler.

Tedavi kurumlarındaki süreç 3 aşamadan oluşur.

1

Birinci Aşama (Tarama)

İkişer hafta arayla toplam üç kez yapılan klinik değerlendirmeler ve idrar analizleri sürecinde;

- Herhangi bir madde kullandığına dair bulgu tespit edilmeyen kişiler hakkında 'tedaviye gerek olmadığı' şeklinde rapor düzenlenerek DS Müdürlükleri'ne gönderilir.
- Madde kullandığına dair bulgu tespit edilenler '6 oturumluk bağımlılık programı'na alınırlar.
- Yatarak tedavisi gereken kişiler 'AMATEM Kliniği'ne yatırılarak tedavi programına alınırlar.

2

İkinci Aşama (Bağımlılık Psikoeğitim Programı)

- Bu programa alınan kişiler randevu tarihlerine uygun şekilde iki hafta arayla 6 oturumluk psikoeğitim programına katılırlar ve aynı gün idrar örneği verirler.
- Altı hafta sonunda yapılan değerlendirmede herhangi bir madde kullandığına dair bulgu tespit edilmeyen, takip ve tedavi sürecine uyum gösterdiği düşünülen kişiler hakkında "Takip ve Tedavi Programına Uyumlu" oldukları şeklinde rapor düzenlenerek DS Müdürlükleri'ne gönderilir.

Altı hafta sonunda yapılan değerlendirmede;

- Tetkiklerinde madde kullandığına dair bulgu tespit edilen,
- Psikoegitim programına dzenli katılmadığı tespit edilen,
- Hekimi yanıltıcı davranış sergileyen,
- Uygun olmayan şekilde idrar orneđi verme giriřimi olan,
- Tedavi ekibine karşı tehditkar tutum sergileyen,
- Psikoegitim programı suresince madde kullanımını ozendirici konuşma ve davranış sergileyen kişiler hakkında "Takip ve Tedavi Programına Uyumsuz" olduklarına dair rapor dzenlenerek DS Muddrlukleri'ne gonderilir.

3

Ucuncu Aşama (Yatarak Tedavi Programı)

- Ayakta Takip ve Tedavi Programının gerekliliklerini yerine getirdikleri halde madde kullanımına ara veremeyen kişilere yatarak tedavi sece neği sunulur. Bu sece neği kabul etmeleri halinde durumu bildirir raporları DS Muddrlukleri'ne gonderilir ve takip surecileri uzatılır.

Hazırlayanlar

1. Doç. Dr. Rabia BİLİCİ
2. Uzm. Dr. Başak ÜNÜBOL
3. Psikolog Elif ÇİNKÂ
4. Psikolog Gizem AKÜLKER
5. Dr. Fatma KANTAŞ YILMAZ

Kaynaklar

1. Karayolları Trafik Kanunu
2. Türk Ceza Kanunu
3. Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları
Adli Psikiyatri Uygulama Kılavuzu, 2014.

